

Γέρ. Εφραίμ Κατουνακιώτης: Ο ασκητής των μεγάλων αγώνων και των μυστικών αρετών (Ανέστης Κεσελόπουλος, Καθηγητής Θεολογίας του Α.Π.Θ.)

[/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Αν κάποιος ζητούσε ένα βιογραφικό του παπα-Εφραίμ, αυτό δεν θα είχε να του προσφέρει ιδιαίτερα εντυπωσιακά γεγονότα. Ο Ευάγγελος Παπανικήτας, αυτό ήταν το κοσμικό του όνομα, γεννήθηκε στις 6 Δεκεμβρίου του 1912, ανήμερα του Αγίου Νικολάου στο Αμπελοχώρι της Βοιωτίας. Στη Θήβα τελείωσε το Δημοτικό και το εξατάξιο Γυμνάσιο, ενώ το 1933 πήγε στο Άγιον Όρος στην Καλύβη του Αγίου Εφραίμ στα Κατουνάκια. Το 1934 παίρνει ρασοευχή, ενώ το 1935 έλαβε το Μεγάλο και Αγγελικό Σχήμα και ονομάστηκε Εφραίμ Μοναχός. Την επόμενη χρονιά χειροτονήθηκε Διάκος και Παπάς. Στην ίδια Καλύβη άφησε και την τελευταία του πνοή στις 14/27 Φεβρουάριου 1998[1].

Ωστόσο, αυτό που ήταν ο παπα-Εφραίμ δεν μπορεί να περιγραφεί και να προσδιοριστεί στα όρια οποιουδήποτε βιογραφικού σημειώματος. Μεγάλα γεγονότα που συνδέουν τη ζωή των Αγίων παραμένουν άρρητα και απερίγραπτα.

Και όταν αποτυπώνονται και καταγράφονται στα Συναξάρια, που δεν εξιστορούν απλώς γεγονότα της ζωής τους, αλλά τα εκφράζουν και τα ερμηνεύουν, και τότε δεν περιγράφεται εκεί μια ιστορική συμβατικότητα, αλλά προσεγγίζεται η αλήθεια που κρύβεται πίσω από αυτήν. Οι Άγιοι υπάρχουν «ως έμψυχοι εικόνες της κατά Χριστόν πολιτείας» (Μ.Βασιλείου, Επιστολή, 1,3, PG 32,228c.)

Ο παπα-Εφραίμ είναι ένας από αυτούς, που με συνέπεια αγωνίστηκαν σε αυτή τη ζωή να γίνουν εικόνες έμψυχοι της κατά Χριστόν πολιτείας. Είναι ίσως ο τελευταίος αγιορείτης ησυχαστής του αιώνα και της χιλιετίας που πέρασε. Όπως και οι άλλοι γνωστοί Γέροντες των ημερών μας, αλλά και οι τόσες άγνωστες και αφανείς κατά κόσμον, οσιακές όμως μορφές εντός και εκτός Αγίου Όρους, πιστοποιούν πως είμαστε «συμπολίται των αγίων και οικείοι του Θεού»(Εφεσ,2,19).

Η αγιότητα δεν αποτελεί πνευματική κατάσταση του παρελθόντος, ούτε και οι άγιοι απόμακρα όντα από την καθημερινή ζωή. Μόνο που χρειάζεται να έχουν τα κατάλληλα πνευματικά αισθητήρια όσοι τους πλησιάζουν, για να μπορέσουν να κατανοήσουν το βάθος των πραγμάτων και τις αληθινές διαστάσεις της ζωής τους, η οποία όντως «κέκρυπται συν τω Χριστώ εν τω Θεώ»(Κολ,3,3).

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικό των πραγματικών αγίων είναι ότι κρύβουν τις όποιες αρετές τους από τα μάτια των ανθρώπων. Από τον κανόνα αυτό δεν εξαιρείται ο παπα-Εφραίμ. Αγωνίστηκε να διαφύγει της προσοχής των ανθρώπων, όχι μόνο με την απλότητα και τη γνησιότητα του χαρακτήρα του, αλλά πολλές φορές και με την άρνησή του να επικοινωνεί μαζί τους. Ωστόσο η Χάρis του Θεού τον πρόδιδε,

και ήταν εμφανέστατα αισθητή και ολοζώντανα ψηλαφητή στη ζωή του. Όπως είπε, νομίζω ο π. Νεκτάριος, έλεγε ο Γέροντας χαρακτηριστικά: «Το πνεύμα το Άγιον δεν οράται αλλά η Χάρις οράται». Όμως ο ίδιος κουραζόταν από την περίεργη ενασχόληση των άλλων μαζί του και απέφευγε συστηματικά συναντήσεις χωρίς νόημα. Αλλοίμονο στους καλογήρους που έφτασε η φήμη τους στην Αθήνα, έλεγε και πρόσθετε· «με την ευχή του διαβόλου και την κατάρρα του Θεού βγήκε το όνομά μου ότι είμαι άγιος και από τότε έχω χάσει την ησυχία μου».

Δεν επεδίωκε, ούτε να εντυπωσιάσει, αλλά ούτε ήθελε να διδάξει τους άλλους. Πολύ περισσότερο δεν το έκανε όταν επροκαλείτο, πολλές φορές επίμονα και αδιάκριτα, από ορισμένους επισκέπτες. Κάποια φορά στις αρχές της δεκαετίας του '70, ενώ συζητούσαμε μπροστά στην τζαμαρία, χτύπησε η πόρτα της Καλύβης. Πριν προλάβει ο Γέροντας ν' ανοίξει, εισέβαλε μία ομάδα νέων, που ήθελαν επίμονα να τον συναντήσουν. Όταν συνειδητοποίησαν ότι ο ίδιος ο παπα-Εφραίμ βρισκόταν μπροστά τους, ο επικεφαλής της παρέας του ζήτησε «να μιλήσει στα παιδιά για να ωφεληθούν πνευματικά». Τότε εκείνος, με καλωσύνη αλλά και σοβαρότητα τους οδήγησε μέχρι την αυλόπορτα και τους έδειξε το μονοπάτι που βγάζει σε κάποιο άλλο Κελλί, πιο ψηλά από το δικό του λέγοντας: «Εγώ δεν ξέρω να σου πω, πηγαίνετε εκεί στον π. Κλήμη. Αυτός έχει το χάρισμα της διδασκαλίας, θα σας πει διάφορα».

(συνεχίζεται)

[1] Αναλυτικότερα στοιχεία και περιστατικά της ζωής του παπα-Εφραίμ μπορεί ο Αναγνώστης να βρει σε δύο βιβλία που αναφέρονται σ' αυτόν: α) Γέρων Εφραίμ Κατουνακιώτης, γράφτηκε από τη συνοδεία του, έκδ. Ι. Ησυχαστηρίου Άγιος Εφραίμ, Κατουνάκια Αγίου Όρους 2000, σσ.316 και β) Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, Ο χαρισματούχος Υποτακτικός Γέροντας Εφραίμ ο Κατουνακιώτης, στη σειρά Ψυχωφελή Βατοπαιδινά, αρ, 12, έκδ. Ι. Μονής Βατοπαιδίου 2001,σσ. 204.